

BONA PAU

PAU'S GARDIA

Nº. 535 - Any XLV - MONTUÏRI - SETEMBRE - 1997

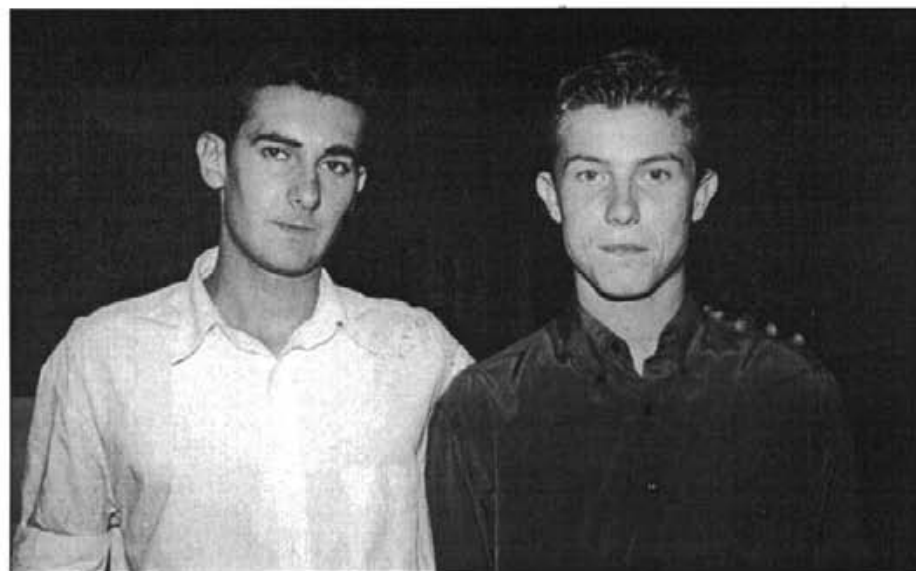

Les festes tornaren aglutinar el poble

i també...

- Aregaren un parell de vaques i llauraren
- Un montuïrer, president de la Casa Balear de Mar del Plata
- El pressupost dels graons, quasi liquidat
- A l'agost, 105'3 litres d'aigua per m²

Els únics dos joves montuïrers que participaren en el concurs literari Sant Bartomeu i que assoliren els 1er i 2^{on} premi: Joan Barceló Cerdà i Bartomeu Gomila Pocoví

Campionat poliesportiu "Sant Bartomeu-97"

"Bous and cia", campió

Amb notable èxit es va desenvolupar el campionat poliesportiu organitzat per la Delegació d'Esports de l'Ajuntament de Montuïri i que tengué lloc entre el 4 i el 22 d'agost passat.

10 equips agombolaren uns 60 participants a les modalitats de voleibol 2x2, streetball, tennis, escacs i tennis taula, dels quals resultà guanyador "Bous and cia" format per Tomeu Verger, Rafel Alcover, Biel Roig, Joan Verger i Joan Biel Bauçà.

Tots els equips havien de jugar a tots els esports d'aquest campionat.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Lloable

Les festes de Sant Bartomeu d'enguany varen discórrer sense estridències ni sortides de to per part de cap col·lectiu. És un fet lloable, sobretot si es té en compte que els darrers anys hi havia hagut grups fanàtics o partidistes o descontents que d'una o altra manera ocasionaren un impacte impropedent durant aquests dies, que sempre haurien de ser de gaubança.

Insensibilitat

És un fet negatiu per a la joventut montuïrera l'escassa participació en el Concurs de Conte Curt organitzat per Sant Bartomeu, per a joves menors de 25 anys. Seria bo que des d'ara es proposassin concórrer al certàmen de l'any que ve tots els qui estan en condicions, els quals, mirat pel damunt, superen els 300. Seria una demostració de sensibilitat.

BREUS

Conferència sobre cuina

Continuant amb els actes culturals que en certa freqüència organitza *Bona Pau*, s'ha programat celebrar una conferència sobre cuina a càrrec de la prestigiosa escriptora sobre temes culinaris, Antònia Serrano. L'acte tindrà lloc dia 19 d'aquest setembre (divendres), a la sala d'actes de l'Ajuntament i començarà a les 20'30 h.

Portes cremades

Durant la primera quinzena d'aquest passat agost, segons notícies, almanco tres portes d'altres tantes cases particulars, han estat cremades. Uns actes vandàlics, dels quals no hi ha constància que els malfactors s'hagin apoderat de pertinençes alienes ni de la seva identitat.

Un montuïrer, fundador i primer president de la "Casa Balear de Mar del Plata"

Antoni Arbona Ribas, nascut a l'Argentina el 1941 però fill d'Onofre Arbona Roca "Masseno" i d'Aina Ribas Barceló "Reus", ha fundat la "Casa Balear de Mar del Plata" i n'és el primer president. Una "casa" fundada el 27 de març passat i que ja compta amb 500 socis mallorquins o descendents de Mallorca, la qual cosa és un orgull per a Montuïri.

L'Ajuntament posa en mans del Govern el futur del Pou del Rei

L'Ajuntament de Montuïri ha decidit posar en mans del Govern Balear les negociacions que des de fa temps sosté amb GESA sobre el canvi d'ubicació del transformador del Pou del Rei, tota vegada que encara no s'ha pogut arribar a un acord favorable per a ambdós organismes.

Montuïri rebrà més de 211 milions del "Pla Mirall"

Montuïri havia pressupostat 338 milions per al "Pla Mirall", si bé sols s'ha aprovat el 96%, o sia que rebrà 211.544.000, el 65%. La resta, 113.908.000, haurà de ser finançada per l'Ajuntament o sia el poble. De totes maneres cal dir que Montuïri és un dels pobles de la nostra Comunitat que proporcionalment més se'n beneficien.

Consideracions a l'entorn dels concursos literaris de Sant Bartomeu d'enguany

De l'edició d'enguany, dels Premis Literaris Sant Bartomeu, cal destacar, en general, la complida participació de persones que, tot aspirant a la obtenció d'uns guardons, presentaren els seus treballs literaris als concursos. Foren 17, dels quals 15 optaven al VI Concurs (el més valuós i de més consistència, per expressar-ho d'alguna manera). Però, per altra part, sols foren 2 els joves montuïrers que es presentaren al concurs juvenil. I això que durant els 4 primers anys ens arribaren nombroses queixes perquè no fèiem res per als montuïrers. I ara que els hem convocats exclusivament per a la joventut del nostre poble, tant l'any passat, que fou el primer, com enguany, la participació ni tan sols va assolir els tres premis que es concedeixen. És per això que aquestes consideracions volen ésser una crida cap a una joventut que, amb estudis superiors, ja iniciats o conclosos, molt bé podria i hauria d'aspirar a aquests guardons, i donar una prova de la seva inquietud cultural i no deixar en evidència un concurs expressament convocat per als joves. Si sols entre enguany i l'any passat són més de 20 els joves montuïrers—segons notícies—que han acabat la llicenciatura o diplomatura i més d'un centenar els estudiants de la vila que cursen estudis a la Universitat. I si no tots, almanco una bona part d'ells—ja que no han complit els

25 anys—podrien i haurien de concórrer al certamen, com també ho podrien fer un bon grapat els més joves que cursen ensenyament mitjà o similar, ja que els premis es convoquen per tal de desenvolupar els caires literaris de la joventut del nostre poble i encoratjar-la cap a una superació del seu estil. Que pensin que amb aquesta mesura sols pretenem fomentar, desenvolupar i enriquir les possibilitats culturals de la nostra joventut.

Pel que fa al VI Concurs de Conte Curt, el d'enguany, cal destacar, en general, l'altura literària dels participants, lamentar no haver pogut premiar més treballs i valorar la difusió de cada dia més extensa i prestigiosa d'aquest concurs.

En referència al certamen d'investigació, el tribunal qualificador va acordar proposar, en vista, sobretot, que la convocatòria d'enguany ha romàs deserta, a partir d'ara canviar el sistema: En lloc d'anunciar beques d'investigació, convocar treballs ja fets sobre recerca. I sols convocar-los un pic cada dos anys a fi que aquells que vulguin escorcollar la història, la llengua, la cultura, la toponímia, l'onomàstica, les tradicions o altres aspectes lligats amb el passat, tinguin suficient temps per fer-ho. I, de creure-ho convenient, aconseguir que els premis sien més nombrosos i de més elevada quantia econòmica.

O. Arbona

Els Cossiers, sense el vestit, ja surten el dia de la Mare de Déu d'Agost

Dos dits de seny

Amabilitat

Sí; aquesta vegada i al llarg d'aquestes passades festes de Sant Bartomeu, els montuïrers—tant els qui viuen a la vila com els qui resideixen a un altre indret, però se senten del poble—, en general, hem donat una galant mostra d'amabilitat i d'acolliment amb tanta gent que per tal de contemplar les danses dels Cossiers o participar d'alguns actes de les nostres festes, s'han traslladat al poble i han passat unes hores de convivència amb nosaltres.

Qui més qui manco ha estat afectuós i simpàtic amb els externs, ha demostrat una deferència i cordialitat amb ells, ha procurat fer-los agradables les hores d'estança a Montuïri. Hem sabut donar, per regla general, una nota de sociabilitat i de cortesia. És ver que alguns dels visitants poden haver-se passat en alguns moments, però tal volta ha estat degut més a haver-los donat peu en les nostres extralimitacions que no pel desig de fer accions desagradables.

El montuïrer des de sempre sap ésser atent amb el visitant, arribant fins i tot a endevinar-li els seus desitjos i, en aquest cas, proporcionar-li amb gentilera resposta als seus propòsits.

Pot ser que qualcú no hagi tengut o sabut mostrar la seva complaença cap al visitant; però en canvi altres, amb la seva senzillesa i benevolència, han ofert la cara complaent del montuïrer que es desfa per tal de satisfer el qui, sense saber on ni com, desitja una determinada resposta als seus afanys.

Sant Bartomeu d'enguany—com cada any— a més d'haver-nos delitat amb la participació a nombrosos actes, ha estat també, per a la majoria, motiu de donar una mostra més del seny montuïrer, mitjançant l'amabilitat amb els d'aquí i els d'allà.

Salomó

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

Llibres infantils i juvenils

-*Alcover, Antoni.-En Gostí lladre.* -Palma: Moll, 1997.

-*Alcover, Antoni.-En Tià del forn d'en Mata-ronyes.*-Palma: Moll, 1997.

-*Claybourne, Anna.-El diccionario informático.*-Madrid: Anaya, 1996.

-*Colom, Rosa.-La Salrana.*-Premi "25 Abril" de Narrativa Curta. Barcelona: Columna, 1996.

-*Docampo, Xabier.-Quan de nit truquen a la porta.*-Barcelona: Barcanova, 1996.

-*Dungworth, Richard.-Windows 3.11 y 95.*-Madrid: Anaya, 1997.

-*Duran, Teresa.-Pastís d'aniversari.*-Barcelona: Abadia de Montserrat, 1996.

-*Duran, Teresa.-Què hi ha per a sopar?.* -Barcelona: Abadia de Montserrat, 1996.

-*Ferrà, Miquel.-L'espiadimonis.*-Paterna: Ed. del Bullent, 1996.

-*López, Concha.-El viaje de viento pequeño.* -León: Everest, 1996.

-*Lorman, Josep.-El Galió de les Illes Cíes.*-Premi Joaquim Ruyra 1995. Barcelona: La Galera, 1996.

-*Saint Mars, Dominique.-La Lili no vol anar al llit.*-Barcelona: La Galera, 1996.

-*Walt Disney.-El Jorobado de Notre Dame.*-Ediciones Gaviota.

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.
Dissabtes: de les 10 a les 13 h.

**Consell Insular
de Mallorca**

Intentem llegir Ramon Llull

"Llegir-lo no és fàcil, exigeix un esforç al lector actual, però d'això ja en parlarem en el número vinent de Bona Pau". Aquest número ha vingut i és el que tens en les teves mans.

Quan vaig intentar llegir Ramon Llull, la primera dificultat en sortir-me a camí va esser el vocabulari. Però, al poc temps, vaig tocar amb les mans el fet predit per Martí de Riquer, de semblar-me més contemporani meu Ramon Llull que qualsevol altre dels autors catalans del seu temps. L'haver evitat conscientment popularismes i particularismes lingüístics, fa de la seva prosa un vestit molt a mida de cada època. I tampoc són tantes les paraules que impliquen dificultat. L'edició de les "Obres Essencials" de Llull, Editorial Selecta, Barcelona, 1957, al final del segon tom, inclou un glossari de mots per Josep Romeu i Figueras. En total consta només de 18 pàgines.

Altre entrebanc em presentà la concepció ptolemaica de l'univers, la contemporània de Ramon Llull en totes les universitats europees, afirmant la hipòtesi geocèntrica dels astres, segons la qual la Terra era el centre immòbil de l'univers. Llegir les concepcions lul·lianes basades en aquesta teoria en obres o passatges més científics del nostre autor quan Galileo Galilei, fa tant de temps, demostrà l'altre camí per on anava la veritat, el sistema heliocèntric, em feia experimentar la sensació de pèrdua de temps.

La mateixa sensació em procurava la constitució cosmològica pels quatre elements terra, aigua, foc, aire, acceptada per Ramon Llull. Quan aquest autor comença a explicar essències i existències combinant fred-calent, sec-humit en totes les possibilitats imaginables, tan allunyades del que se'ns explica avui a qualsevol aula, et sorprèn, et commou la ingenuïtat de l'explicació, de vegades et fa riure i a la llarga et cansa i et pot fer exclamar un ja n'hi ha prou. Sí, s'ha de fer un esforç d'adaptació de les acaballes del segle XX a les dels segle XIII i primícies del segle XIV del nostre autor. Llegir Ramon Llull no es regala.

Recordem que, en primer terme, no és un literat sinó un científic i filòsof. Els llibres de filosofia no són fàcils, excep-

ció feta de "El món de Sofia", de Jostein Gaarder i d'aquí el seu èxit editorial, per ventura, però, menystingut per un filòsof professional. Més encara: en determinats moments, conscientment i deliberadament, Llull no vol evitar l'obstacle com quan un exemple, moltes vegades una autèntica joia literària, l'explica per un altre exemple i aquest per un tercer, imbricats com les escates d'un peix. Així provoca un major esforç intel·lectual en el lector, el qual, pugnant per a trobar la llum, juntament amb ella, assoleixi així la profunda convicció íntima capaç de transformar-se en acció externa.

També ens pot fer barrera la constant i mantinguda actitud apologètica i missionera de Ramon Llull, provocadora de reis i papes cap a emprendre creuades per a la conversió dels infidels, és a dir, tots els no catòlics, apostòlics i romans. Actitud per ventura a ultrança, fastigosa, inquisitorial per a la nostra sensibilitat democràtica i tolerant. La lectura de Llull exigeix un esforç d'adaptació no només intel·lectual, sinó també, a vegades, de sensibilitat.

Fins aquí unes dificultats, totes elles vencibles amb un poc d'il·lusionisme, bona voluntat i decisió. Però no tot son embolics ni de grans hores. L'obra lul·liana és un cosmos total dels segles XIII i XIV. Endinsar-se ordenadament en la problemàtica cultural, social i política d'aquests segles, tan entrançables per a la nostra història, pot esser engrescador, sorprenent, apassionant, gratificant totalment. Un cosmos, i no exigir ni una sola lletra de la paraula antònima de caos: des de les arrels de tots i cada un dels éssers o existències, passant pel tronc, les branques, els rams, les fulles, les flors i fruits, cada cosa té el seu lloc i es dona un lloc a cada cosa en el seu apropiat temps. Què més voleu?

Si en primer terme Ramon Llull no és un literat és, però, un filòsof-científic tocat pels déus, com ho són tots els poetes. Llull també és poeta, no només prosista. Quan expressa literàriament el seu pensament cercant la claredat, fins quan ho fa per camins obscurs, buscant el poder de convicció traduïble en acció, el seu bon gust innat, natural, la seva educació cortesana, la seva cultura, fan que trobi una prosa correcta sempre, equilibrada

sempre, fins en els passatges apassionats, bella freqüentment, bellíssima en multitud d'exemples i extensos fragments, insuperable i insuperada segons alguna opinió.

I què diré del vocabulari, la llengua? Per a mi, ara que ja he vençut fins a un punt suficient la dificultat, sempre és una festa. Trob paraules usades pels meus avantpassats o paisans montuïrers que em fan reviure, d'un cop, tota la meua infància o joventut. Experiment com era jo l'equivocat i com eren ells, els nostres vells, els qui usaven la parla correcta. El meu mallorquí, molt més impur, coixejava mentre la sanitat del d'ells gaudia d'un estat de conservació envejable. Prosa no contaminada, català en estat pur, el de Llull, que em fa sentir a casa, com peix dins l'aigua, alliberat de tot ham i ciutadà, no súbdit, senyorialment lliure.

Si em fix en el llenguatge científic-filosòfic del nostre autor, cosa inevitable en un gran caramull de pàgines, em commou, em satisfà, em fa sentir sanament orgullós, l'escoltar la Ciència i la Filosofia expressar-se per primera vegada a Europa no en la llengua sàvia, el llatí. Quan per primera vegada ho fan en una llengua vulgar no usen aquella que, amb el temps, serà el suport del racionalisme francès, o el suport de l'empirisme anglès, o el suport de l'idealisme alemany. Ho fan en el suport nostre, nat a Ciutat de Mallorca, al monestir de la Real, a Miramar o en el veí Puig de Randa. Beneïda lectura, la lectura de Ramon Llull.

Josep Oliver i Verd

Montuïri, entre el record i l'enyorança

En la presentació que em féu el director d'aquesta revista esmentava el meu pas per l'Escola Pública "Joan Mas i Verd" de Montuïri. Aquesta circumstància em va fer recordar aquells anys setanta quan un estol de nins i nines de Lloret de sisè, setè i vuitè passàrem a Montuïri. Els primers dies no ens hi sabíem trobar: tot ens era nou, i gran, i complex. Fins aleshores només teníem un mestre -Miquel Ginard Ballester els nins i Catalina Verger, les nines- per a totes les assignatures, i a partir d'aquells moments don Melchor -de llengua espanyola-, don Pedro -de ciències socials-, don Gabriel -d'esports, encara que la seva joventut i el seu apropament ens feia defugir dels tractament protocol·laris- i don Miquel, de ciències naturals i matemàtiques.

Record que teníem un aula d'estudi només per als lloretans -quantas hores m'hi vaig passar tot *empollant* autors, obres i dates de naixement!; que es posà en funcionament el menjador escolar -i que n'era de bo aquell menjar! i que barat!-, i que el servei de transport el cobria un home d'Algaida amb un autocar bastant entradet d'anys. Record també la bona relació que tinguérem amb tots els montuïrenes i les montuïrenques -on són els Ureña, el Gaspar Tavet, el Xisco Cardell, el Biel, l'Antonio,...?- Aquí, a Montuïri, també vaig començar a sentir els primers símptomes enamoradissos i -Déu sap que és ben veritat- em pensava que la vida se m'acabava quan vaig deixar de veure'm amb aquelles nines on l'amor era més platònic i poètic que res més. Molts anys després vaig seguir anant al Puig de Sant Miquel com si es tractàs d'una romeria al meu propi poble. També d'aquesta època és el meu pas pels juvenils del Montuïri, amb en Gabriel Gomila -Canet- d'entrenador -sempre he portat el record de l'amic Biel venint a Lloret a cercar-me i a acompanyar-me; les hores i hores que va dedicar-nos tot eixugant-les de la companyia de la seva dona!-. Record el viatge de final de curs a Menorca -amb la professora Antònia, que havia substituït don Pedro, la que ens féu veure que hi havia altres realitats que aquella agònica del franquisme que els llibres de text ens volien

Recull d'un primer premi d'un torneig d'escacs. A la foto: Don Miquel Ginard, l'autor de l'article i don Gabriel Gomila. Tots ells amb un parell d'anys manco i qualche cabell més damunt la closca

fer empassar-, amb na Xesca, na Catalina -i que ho era de bona la *pomada*-: fou el meu primer esclat de llibertat i això, com els primers amors, mai no s'oblida

Sempre acostumam a dir que qualsevol temps passat fou millor. Però molt sovint és perquè necessitam refermar-nos en aquest passat que ens ha conformat així com som, que ens ha portat pels viaranys que ja hem creuat i sabem ben cert que els hem superat. És aquesta mateixa certesa que no podem afirmar del futur. El poeta i mestre Miquel Martí Pol ho diu tan poèticament, però a la vegada tan tràgicament rea:

[...] "*Tants anys després, els records m'acompanyen i m'acompanyen els amics, amb una fidelitat que em colpeix. Res no torna del que hem viscut, però tot és més càlid que els records són una escorta amable, per més que el vent afolli tants de somnis i viure sigui des-teixir fal·leres*" [...]

Segurament si hagués tornat a veure els amics i les amigues d'antany, si hagués hagut d'establir unes relacions concretes, si haguéssim crescut junts, els records enyoradissos que sent cap a ells no serien els mateixos. És per això que els records es poden -sortosament- superar, però difícilment oblidar. No és gaire di-

Felip Munar, d'al·lot, va jugar amb els juvenils del Montuïri. Tots són coneguts

fícil magnificar un record d'infància i, encara més, si aquest record va suposar un esclat de llum, una obertura de portes, uns llaços d'amistat que -encara que esporàdics- mai no s'han trencat. Montuïri fou gairebé com el meu poble, i així, encara ara, el sent. De Montuïri són un bon grapat d'amics i d'amigues, i m'agrada així com és la gent que hi viu. És per tot això que haureu endevinat que m'ha omplert d'alegria els petits raconets del cor i del cervell que guardaven aquests records, la convidada amistançada del director de *Bona Pau*. Aquest serà, si més no, un petit tribut que pagaré ben gustosament per tots aquells dies i anys de felicitat que aquest poble vostre -i meu- em va regalar quan la meua infantesa no era precisament cap camí de roses. Moltes gràcies.

Felip Munar i Munar

S'ha dit que..

... es "quintos" i "quintes" que pes de-sembra s'han d'estrenar, per s'agost ja començaven a preparar sa seva "festa". No hi ha dubte que podrà ser ben lluïda i de més qualitat que anys anteriors!

... sa poca participació local an es concursos literaris hauria de fer empegueir sa joventut de Montuïri. Abans protestaven perquè guanyaven, deien, ets externs. I ara que se'n fa un aposta pes de la vila, no es presenten.

... respecte a aquesta poca participació qualcú deia també que era una oportunitat perduda.

Cossiars-futbolistes o futbolistes-cossiars. Així es deixaren fotografiar Biel Amengual, Tomeu Bennassar i Joan Sampol el mateix dia de Sant Bartomeu en els vestuaris del camp de futbol

La rompuda d'olles a les festes fou un joc emocionant pels nins i fins i tot pares

... a algun acte cultural de ses festes sols hi acudí una dotzena de persones mal comptades. En concret an es de dia 19, que era de caire ecològic.

... es pregó de ses festes no l'hauria de fer cap personalitat política, sia des signe que sia. En es darrer es va notar una dissimulada propaganda cap a un partit determinat.

... tant sa gelatada com sa fideuada s'haurien de tornar repetir, ja que a més d'estar ben organitzats donaren ambient i vida an es nostre poble.

... sa gent es bona per entrar cadires a l'ofici, però no per treure-les. Esperen que altres carreguin amb aquestes feines.

... ses moltes exposicions de pintura, en general, són poc visitades i es compren pocs quadres. Serà perquè no diuen res a sa gent?

... n'hi ha que en es ball de l'oferta es posen drets en es passadís transversal i no deixen veure ses danses des Cossiars an es qui estan asseguts més enrere. I es demana una solució per a pròxims anys.

... enguany, degut an es mal temps, ses corregudes des dia de sa segona feta s'hagueren de fer s'horabaixa. Però tant agradà aquesta hora que demanen que cada any s'hi facin.

... altres demanen que s'entrada a ses berbenes sia gratis per tothom. Tanmateix es regalen tantes entrades que sa gent que paga és insignificant.

... es regidors de s'oposició estan empipats perquè es batle no els va convidar an es sopar que es féu després des pregó de festes, an es que hi assistiren, a més dets externs convidats, es regidors del PP amb ses seves parelles.

... ara que han aconseguit llevar es contenidor de davant Ca ses Masses també convendria que per aquell indret es prohibís s'aparcament de cotxes degut an es perill d'accidents. Ja quasi n'hi ha hagut i sovint se senten frenades tan fortes que escarrufen.

N'hi ha molts que podrien ésser en "Banya Verda" (Dibuix de Rafel Pons)

Pere Josep Santandreu Brunet, de Sant Llorenç, guanyador del VI Concurs de Conte Curt

El jurat qualificador del "VI Concurs Literari de Conte Curt Sant Bartomeu 97", del "II Concurs Literari Juvenil de Conte Curt" i de la "Beca d'Investigació", compost per Joan Miralles i Monserrat, Onofre Arbona Miralles, Antoni

Glosa

El mes de juliol del 95, a *Bona Pau* sortí un poema o glosat titulat "Lament i pregària" demanant un metge a tota hora i una ambulància. I ara, dos anys després, ja està concedit. Només queda donar les gràcies; i això vaig a fer.

Gràcies als qui han fet possible
servei tan apreciat;
una amenaça terrible
de davant ens han llevat.

Del dematí fins al vespre
tothom està ben servit;
tenim assistència metge
i ambulàncies concedit.

Hi ha un metge jovenet,
posat per l'Ajuntament
i tracta molt bé la gent
de nom, don Biel "Quelet".

Els altres fan el que poden
i a vegades un poc més;
l'Insalud té pocs doblers
i ells no poden fer el que volen.

Ara amb els metges va bé,
però una altra cosa no,
la gent que cotxe no té
demana solució.

No tenim combinació
d'aquí a Algaida o Felanitx;
abans estava millor:
l'autocar 'nava pel mig
i podíem *gafar-lo.

El de Manacor també
hi podria fer aturada,
que la gent que està ingressada
a l'hospital li convé
que hi vagin qualque vegada
a veure si es troben bé.

És molt estret el carrer,
l'autocar té mal passar,
però si el fan aturar
dins es Dau hi cap molt bé;
això si ho volen pensar
per Montuïri convé.

Antònia Adrover

Els guanyadors dels tres primers premis del Concursos literaris d'enguany, Pere J. Santandreu (1er), Maria Roig (2^{on}) i Miquel A. Vidal (3er), juntament amb Antoni Gomila, d'Assegurances Gomila, patrocinador del 1er premi

Mateu Socias, Guillem Mas Miralles i Catalina Barceló Mayol a la reunió celebrada el passat 13 d'agost va acordar atorgar els següents premis, donats per la Correduria d'Assegurances Gomila, l'Ajuntament de Montuïri i convocats per la revista *Bona Pau*, a les persones que es mencionen:

Investigació:

Ex æquo: "*Montuïri i el seu entorn. Segles XIII i XIV*". Autor: Catalina Verger Ferrer i "*Presència de Montuïri en la premsa popular del vuit-cents*". Autor: Gabriel Juan Galmés.

II Concurs de Conte Curt Juvenil

1er premi: "*Retalls de vida i fantasia*". Autor: Joan Barceló Cerdà. 2^{on} premi: "*Així, no*". Autor: Bartomeu Gomila Pocoví. 3er premi: Desert.

VI Concurs Conte Curt Sant Bartomeu 97

1er premi: "*Divendres Sant*". Autor: Pere Josep Santandreu Brunet (de Sant Llorenç). 2^{on} premi: "*El triomf de mig segle de callar*". Autor: Maria Roig Martínez de Palma). 3er premi: "*L'Encallador*". Autor: Miquel Àngel Vidal Pons (de Binissalem).

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

L'homenatge a les Persones Majors fou presidit per Jacint Noguera "Moio" i Sebastiana Vich "Mascarona", a qui veim amb el batle

Les festes patronals

Segons estava programat, els actes de les festes de Sant Bartomeu se celebren entre els dies 4 i 25 d'aquest passat agost, tot una tirallonga de celebracions que es pot dir es compliren escrupolosament. Si llevam que degut a la pluja es traslladaren el matí per l'horabaixa les corregudes del dia de la segona festa i no es pogué dur a terme la carrera ciclista degut a les inundacions per on havia de discórrer, la resta d'actes es compliren segons l'horari previst.

Les festes foren, per tant, les notícies de l'agost. I poc més manca ressenyar. Esperem que el setembre en produeixi de noves.

tència d'un poble anomenat Montuïri a Mallorca va ser coneguda pels nombrosos espectadors que van escoltar els dos concerts i que, encuriós, miraven d'esbrinar, observant la bandera, la procedència de qui els delectava.

Dissortadament hem hagut d'escriure aquesta carta perquè la creença i desig que l'anada de la Banda a París fos, en certa manera, un projecte de tot el poble, no s'han complit.

La proposta de fer tal viatge va ser ben rebuda pels músics, tan bon punt ens ho van dir. Però, òbviament, implicava un gran esforç econòmic traslladar quaranta músics a París per a una institució com la nostra. Per aquesta raó, unes setmanes abans de partir, temerosos que els doblers no ens arribassin, vam demanar a l'Ajuntament si ens podia avançar en quinze dies aproximadament una part de la quantitat que ens dona anualment com a pagament per a tots els concerts realitzats a Montuïri i que està inclosa als pres-

supostos anuals. Volem remarcar que, en cap cas, varem demanar diners extra per pagar el viatge, sinó només que en lloc de pagar-nos a mitjan agost com ho acostuma a fer, ens en donàs, almanco una part, abans de l'1 d'agost.

La resposta va ésser negativa i l'excusa que en aquell moment no en tenien. Volem, per tant, fer arribar des d'aquí el nostre agraïment a l'Ajuntament per, en alguns moments, posar en perill la viabilitat del viatge. Tots coneixem la reduïda disponibilitat de recursos dels Ajuntaments però creiem que el Consistori hagués pogut fer algun gest que mostràs que tenia algun interès perquè anàssim a representar el poble a l'estranger avançant, encara que fos en un percentatge simbòlic, una part d'uns doblers que des de l'1 de gener ja se sap que estan assignats a la Banda.

Per tot això, agraïm la col·laboració i l'interès mostrat.

La Banda de Música

Carta al director

Sr. Director:

Com la majoria sabreu, la Banda de Música de Montuïri i un grup de familiars i amics dels músics vam visitar París els dies 1 a 6 del passat mes d'agost. No fa falta que ens estenguem en el que vam gaudir i com ens va agradar una ciutat com París. Només per això el viatge ja valia la pena.

Però el motiu de la partida era la celebració de dos concerts -un al parc Buttes-Chaumont i l'altre al Camp de Mart, al costat de la Torre Eiffel-, que eren part del programa cultural de l'Ajuntament de París per als mesos d'estiu.

És motiu d'orgull per a la Banda haver tengut la possibilitat d'oferir dos concerts en aquests escenaris i creiem que també ho hauria de ser per a tot el poble. L'exis-

Les corregudes, enguany l'horabaixa de la 2ª festa, varen complaure més que el matí

Carta al director

Montuïri: Un poble pensat per a gent sana

Sr. Director:

Pareix mentida que a les portes del segle XXI la societat estigui tan poc conscienciada amb alguns problemes d'avui en dia. Ens referim a la problemàtica dels minusvàlids i persones majors. Com més avança el món, més "traves" ens posen, o almanco això és el que passa en el nostre poble; un poble petit on tothom es coneix, un poble habitat majoritàriament per gent de la 3ª Edat i per alguns minusvàlids, on en lloc d'avançar cap a un món millor per a tothom, on tota la gent pugui anar per tot (a passejar, al metge, a l'església...), tornam cap enrera, al món dels nostres avantpassats, on el minusvàlids no podien sortir per ells mateixos i estaven sempre dins les seves cases. Això no ha de ser així.

Fa uns mesos la gent de Montuïri es va mobilitzar degut al canvi de lloc del Consultori (ara Centre Sanitari) a un edifici inaccessible per a la gent que va amb cadira de rodes o té dificultats per caminar. Per molt que es fes i la gent es moguéss, no es va aconseguir tot el que volfem, i encara hi ha cinc escalons que s'han de davallar i tornar pujar per accedir als despatxos dels metges.

Però no ens donam per vençuts. Els minusvàlids lluitarem tot el que faci falta fins que aquest món, i particularment aquest poble s'adapti el més possible a les nostres necessitats. Per això, amb aquestes lletres, volem demostrar el nostre desacord amb la "Restauració dels Graons". Segons tenfem entès, s'havien fet uns plànols on hi figurava una rampa; però per lo vist, la rampa s'ha ignorada. Els Graons estan quasi acabats i la rampa no està feta. De què anam? No sabem qui en té la culpa, ni interessa, ja que no es tracta de culpar ningú en concret, més bé es tracta de sensibilitzar la nostra societat que té una minoria que, encara que siguin pocs, se l'ha d'escoltar i tenir-la en compte a l'hora d'iniciar

qualsevol projecte. D'aquesta manera quan deim que "els Graons és obra de tots", vol dir que *els Graons són de tots, que hi hem de poder accedir tots*, joves i majors.

Des d'aquí demanaríem al Rector, la Comissió dels Graons, arqueòlegs i als arquitectes del Patrimoni encarregats de les obres, que facin tot el possible perquè es col·loqui una rampa, ja que creim que amb tres escales que hi ha ben amples, es poden utilitzar un quants de metres per fer-la, i així permetre a les persones amb mobilitat reduïda (majors i minusvàlids) anar a l'església més fàcilment i cada vegada que vulguin.

Finalment fer una petita observació a "Arca" quan parla de fer una rampa de "quita i pon" per no espenyar l'estètica dels Graons. Nosaltres ens demanam des de quan és més important l'estètica que el benestar de les persones? Creim que "Arca" també s'hauria de fer aquesta pregunta i contestar-la des de la nostra situació personal.

Esperam que aquesta reflexió, feta per una minoria, pugui sensibilitzar la majoria, i sobretot les persones que estan al front del projecte de la "Restauració dels Graons".

Una minoria afectada per aquest tema
Francisca Febrer

Hotel Rural Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Els punts de venda de **Bona Pau** a Montuïri són a l'Estany (C/ Major nº 14 i a la Llibreria Queló (C/ Cossiers nº 22).

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

"Flor de Murta", sota el cel de París

La banda de música va fer dos concerts al costat de la torre Eiffel i en el parc de Chaumont

Actuació al Camp de Mars, al costat de la Torre Eiffel

"Sous le ciel de Paris" resa la famosa cançó francesa. Sota el cel de París va actuar la banda de música de Montuïri.

El dissabte 2 d'aquest mes d'agost va oferir el primer concert en un dels més grans parcs de París i pulmó de la ciutat, el de Buttes-Chaumont. El diumenge, a les cinc de la tarda, les notes dels montuïrers sonaven al costat de la torre Eiffel, en el mateix camp de Mars.

La gent que transitava aquests indrets, s'aturava, mirava l'estendard, escoltava i aplaudia. Era el que pretenia l'ajuntament de París amb el programa "La musique des jardins".

L'expedició va estar formada per 73 persones, la meitat músics i l'altra meitat familiars i amics. Alguns membres de les bandes de Santa Margalida i S'Almudaina varen acompanyar i reforçar la banda montuïrera.

Tal com va passar l'any passat a Àustria per aquestes dates, l'experiència va esdevenir força enriquidora. No es tractava només de tocar a França, la qual cosa ja paga la pena, sinó de sortir, de viatjar, de conèixer món, de fer amistat amb els membres del grup. Varen ser uns dies inoblidables en contacte amb un món universal que vessa cultura per tot arreu.

El expedicionaris varen aprofitar bé el temps. Varen partir de Palma amb l'avió del vespre del divendres 1 d'agost. De la ciutat comtal marxaren directament a París amb autocar on arribaren a migdia del dissabte. La tarda va servir per conèixer Montmartre amb l'església del Sagrat Cor i el barri artístic; i el vespre per contemplar París de nit des del Sena, a bord

del "bateau-mouset".

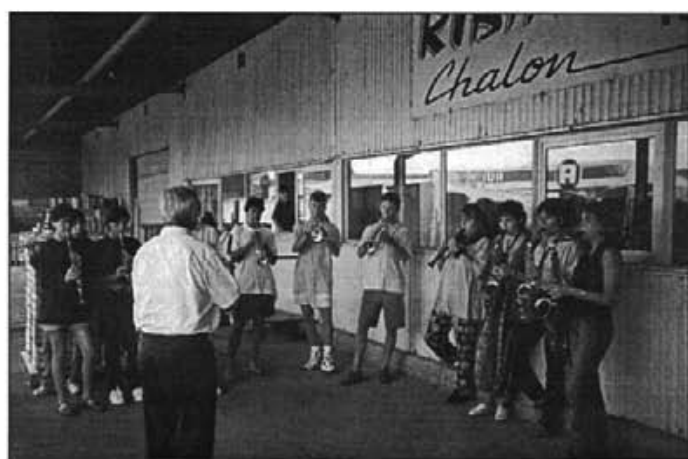
El diumenge dematí es va organitzar una visita conjunta al palau i jardins de Versalles. L'horabaixa va tenir lloc el concert al parc Buttes-Chaumont.

Dilluns dematí es va fer una tomb per París amb autocar: Els Camps Eliseus, la catedral de Nôtre Dame, la Defensa, l'Ajuntament, el Panteó, l'Arc de Triomf, la Conciergerie, el museu d'Orsay, el barri de Saint Germain, el palau i els jardins de Luxemburg, Montparnasse, l'hotel dels Invàlids, el museu de l'Exèrcit ... Les dues aturades permeteren comparar la diferència entre l'antiguitat del gòtic reflectit a la catedral de Nôtre Dame i la modernitat del barri de la Defensa.

L'horabaixa, a les cinc, varen oferir el segon darrer concert als camps de Mars, just a baix de la torre Eiffel.

En els temps lliure cadascú va aprofitar per explorar els racons que més els interessava: Museu del Louvre, Museu Picasso, Barri Llatí, voreres del Sena, les Tulleries...

La gent jove ho demanava, ho desitjava. El dimarts va ser dedicat totalment a Disneyland París. Grans i petits gaudiren de debò de les atraccions fins que aquesta ciutat de fantasia va tancar les portes al públic.

Tocant panades per a la família Ribas (de Son Reus)

El grup excursionista davant el Palau de Versalles

El dimecres dia 6, de bon matí, es va emprendre el camí de retorn a casa. Però esperava una molt agradable sorpresa. L'autocar va canviar momentàniament de ruta perquè un montuïrer, Rafel Ribas i la seva família que resideixen a França des dels anys 50, varen convidar el grup a una berenada a les seves instal·lacions de distribució de fruita. Varen ser moments molt agradables. Els joves de la banda varen tocar per a aquests montuïrers lluny de la Roqueta, la cançó de les panades i varen sonar jotes i boleros mallorquins que molts varen ballar. Rafel i la seva dona havien recorregut el cap de setmana més de set-cents quilòmetres per veure la banda de Montuïri a París.

Una eixida que recordaran amb alegria els setanta-tres representants de Montuïri que feren possible que "Flor de Murta" sonàs sota el cel de París en un calorós diumenge d'agost de 1997.

Gabriel Gomila

14 arqueòlegs classifiquen les troballes de Son Fornés

"A altres indrets del terme i de l'Illa es troben jaciments d'importància"

El número de **Bona Pau** del passat més de juliol donava compte en primera plana: "atorze arqueòlegs classifiquen les restes de Son Fornés". El que firma a baix decidí ampliar més la notícia. Sabent que treballaven al Molí des Fraret, allà ens dirigírem.

Dins les dependències del Molí hi havia una activitat inusual. Un nombrós grup d'arqueòlegs i especialistes —homes i dones— treballaven; uns davant els ordinadors, altres col·locaven damunt unes taules diversos materials trobats a la zona talaiòtica per a la seva classificació; la resta es movia en diferents activitats entre elles, recomponent i dibuixant objectes de test, prehistòrics.

Ens presentaren l'arqueòleg, Dr. Vicens Llull Santiago, el qual sembla que està al front dels treballs en curs. Convinguérem amb el dia i hora apropiada per a l'entrevista, i puntualment hi vàrem acudir arqueòlegs i entrevistador.

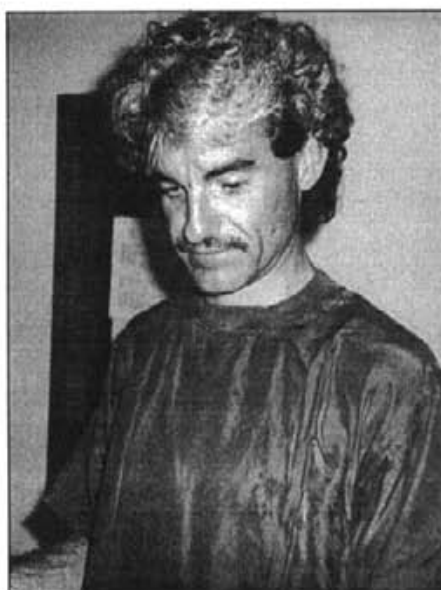
El Dr. Llull ens presentà les arqueòlegs, doctores Sanahuja i Gili, gent jove i dinàmica. Asseguts al voltant d'una taula férem les preguntes pertinents. No allargàrem molt la conversa i les seves respostes també varen ésser concises. No es podien entretenir massa. El treball que tenien entre mans els absorbia completament i tenien el temps programat i molt just. Consideràrem i agrairérem el gran favor que ens feien, dedicant-nos un temps per a ells preciós.

No precisàrem en excés anomenant quin dels tres arqueòlegs va contestar a les preguntes, però quasi totes varen ésser resoltes pel Dr. Llull, amb l'aprovació de les arqueòlegs abans esmentades.

El diàleg, idò, fou quasi rònec, si tenim en compte els comentaris i observacions més extenses que haguéssim desitjat intercalar. El lector observarà que hem fetes les preguntes de dues en dues, o tres en tres; a grups. D'aquesta manera els nostres entrevistats contestaven les que consideraven més interessants.

— **Preguntam: se sap fins a on arriba i l'extensió del poblat talaiòtic de Son Fornés? Per què no es fa una prospecció completa, suposant que hi ha restes prehistòriques al voltant?**

Contesta el Dr. Llull.

El Dr. Llull manifesta que "si l'Ajuntament no es fa càrrec del seu patrimoni aquest tornarà a Palma"

"L'objectiu dels actuals treballs és fer una exposició a Montuïri l'any 1999"

—No hi ha prou doblers per això.

— **Qui financia els treballs relacionats amb el poblat talaiòtic de Son Fornés?**

— Les ajudes econòmiques depenen del Govern Balear, però la finançació dels actuals treballs prové quasi totalment d'entitats i fonts particulars.

Fa una petita consulta i afegeix:

— Aquestes són les aportacions: Ajuntament de Montuïri, el 9%; Rotari Club Palma Almudaina, el 63%, L'equip, el 18% *. Existeixen institucions públiques que poden donar més, però...

— **Quins treballs desenvolupen actualment?**

— El que estam realitzant en aquests moments consisteix en seleccionar i posar en ordre tot el que hem trobat fins ara als talaiots de Son Fornés, que consisteix en aquestes operacions: 1ª Realitzar una recatálogo imformatizada de tots els materials trobats fins avui... 2ª ens dedicam també a la conservació i restauració de tot l'esmentat material. 3ª Duim a terme les analítiques que els anys setanta no es podien fer. Aquests treballs continuaran fins a l'any 1998.

— **Reprendran prest les excavacions al poblat de Son Fornés?**

— De moment, no demanarem cap permís d'excavació fins que el treball que tenim entre les mans estigui acabat.

— **Poden definir i concretar-nos la finalitat de la seva labor actual?**

El Dr. Llull és precís i observam una seguretat professional en les seves respostes. Contesta tot d'una.

— L'objectiu dels actuals treballs es fer una exposició l'any 1999 a Montuïri. Aquesta exposició ha de ser promoguda per alguna institució pública o privada, si no...

La darrera frase molt significativa queda a l'aire, però continua:

— Si l'Ajuntament del poble no es fa càrrec del seu patrimoni aquest tornarà a Palma.

— **Senyor Llull: coneixen l'inventari arqueològic del nostre terme? El considerem complet? Una investigació a fons podria donar més?**

— Nosaltres només treballam al poblat talaiòtic de Son Fornés. Hi ha molts de jaciments al terme. La feina en aquest aspecte és immensa; és un treball molt extens.

— **Han trobat restes humanes? A on enterraven el seus els pobladors?**

— Hem trobat molt pocs restes humans. De moment només els esquelets de dues dones d'època post-talaiòtica. Els talaiots de Mallorca tenen restes humans en poca quantitat, especialment els més antics.

— **Estant les habitacions del poblat adossades als dos talaiots: quina funció tenien aquests? Vigilància, defensiva, ritual...?**

— El talaiot gros era un centre polític; allà s'hi esbocinaven els animals, especialment porcs, que es distribuïen entre unes persones de certa categoria o responsabilitat. Aquestes redistribuïen els aliments, en aquest cas, la carn, entre els habitants del poblat. El talaiot petit té un caire de tipus religiós. Només s'hi han trobat copes, fetes aquí, precisament.

— **Quin és l'objecte més important que han descobert fins avui? Per què?**

– Hem trobat bastants peces importants. La que més sobresurt és una àmfora de tradició oriental del segle V després de Crist, de tipus religiós. També una àmfora "pitoide", tal volta la més gran que s'ha trobat a Mallorca, gerretes ibèriques pintades, de la península, objectes del circuit Nord-Africà... Però el descobriment més important són els talaiots. Un és el més gran de l'illa. Aquest poblet –els talaiots– daten del segle 9e i 6e abans de Crist. Són uns quants poblats. El primer és el que hem anomenat dels segles 9e al 6e anteriors a Crist i consten de dos talaiots i cinc cases. El 2^{on} està constituït per quatre cases dels segles 5e fins al 3er abans de Crist. El tercer, romanitzat ja, o influenciat per aquests, del segle 2^{on} abans de Crist al segle 1er de la nostra era, amb vuit cases. S'abandonaren entre el segle 2^{on} i 4^{on} després de Crist. Cada un dels distints poblats esmentats estan situats a diferents estrats.

– D'on vingueren els pobladors dels talaiots? Quan desaparegueren o abandonaren Son Fornés? A on anaren? vertaderament la influència romana va esser tan directa damunt ells? Diríem que fou autoritària o de poder? O tal volta els dominadors romans només els tenien per uns veïns que es limitaven a contemplar o a deixar viure?

– Vingueren, sí, i s'instal·laren. Però no se sap d'on. Foren dominats pels romans. En principi hi hagué entre els habitants dels talaiots i els romans un interès comercial, que més tard es convertí en militar.

– Naixement del poble de Montuiri; possible nucli inicial: abans o després dels talaiots?

– Montuiri, el poble, es formà possiblement de la gent o pobladors que sortien de Son Fornés, del Velar de Sa Torre, de Mianes, de Sabó... això succeí probablement durant el segle II després de Crist.

– Quins són els projectes en quan al Molí des Fraret amb les restes dels talaiots? Qui s'ocuparà d'obrir el museu del citat molí i donar explicacions als possibles visitants?

– Si les institucions oficials o particulars recolzen econòmicament l'Ajuntament, aquest es farà càrrec amb un guia o altre personal documentat.

– Quina proposta o suggerència es podria fer a l'Ajuntament, àrea de cultura, perquè aquesta entitat convidés

d'un mode convincent i efectiu la gent jove o qualsevol persona interessada perquè col·laboràs en aquesta tasca cultural?

La resposta és clara i concisa.

– Fer del Molí des Fraret un centre d'informació i activitats culturals i històriques.

Ens acomiadam dels nostres interlocutors. Persones amables, sumament ocupades i carregades de presses. Des d'aquí les demanam disculpes.

Quedaren sense fer moltes altres preguntes que consideràvem interessants. Tal volta en una altra ocasió tendrem oportunitat de formular-les.

Consideram el tema tractat més que interessant, apassionant. El qui subscriu espera que el lector tindrà en les respostes dels nostres entrevistats més coneixements del poblat talaiòtic de Son Fornés. Unes pedres fortament lligades a la història del nostre poble.

Miquel Martorell Arbona

(*) Falta especificar un 10% que no assenyalaren els nostres entrevistats.

Nota. - L'autor d'aquest treball agraeix a l'incondicional i bon amic Josep Francesc Argente Sánchez la seva ajuda, mitjançant la qual l'entrevista fou fàcil de realitzar.

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★
New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joyerie **Fezmin**

Joan Antoni Ramonell Amengual, deu anys Batle de Montuïri

Encara no té decidit si es presentarà a les pròximes eleccions

A les eleccions de dia 10 de juny de 1987 va obtenir majoria a Montuïri Aliança Popular amb sols cinc regidors. Per aquest motiu i després de vuit anys de govern socialista, l'Ajuntament, segons el posterior resultat de les votacions celebrades dia 30 del mateix juny entre els regidors, a la sala d'actes de la Casa de la Vila i enmig d'una gran expectació, passà a ocupar l'alcaldia, com a Batle, el conservador Joan Antoni Ramonell Amengual. I des de llavors ençà i ja per espai de més de deu anys, és ell el qui porta les riendes polítiques de la nostra vila.

Desitjaven fer aquesta entrevista en el precís moment de complir-se el decenni del seu mandat, però circumstàncies familiars, com fou el greu accident del seu fill Albert, ens feren posposar-la. I ara, ja recuperats —el nin, de les seqüeles de l'accident i els pares, dels moments crítics pels que hagueren de passar— hem considerat el moment idoni per formular al Batle Ramonell algunes pregun-

tes, pensant sobretot amb el que desitjarien saber d'ell els nostres lectors.

– **Batle Ramonell:** A la vostra primera intervenció d'aquell 30 de juny de 1987, ja investit com a Batle, segons hem llegit a *Bona Pau*, diguéreu: "Agaf el compromís de fer feina per a tot el poble i estar per damunt de qualsevol partidisme. El que m'interessa és el poble i res més". Avui, faríeu la mateixa afirmació?

– Evidentment que sí. I crec que ho he demostrat al llarg d'aquests deu anys. Pot ser que en algunes de les meves actuacions m'hagi equivocat, però sempre he actuat amb la seguretat de fer allò que era millor per al poble de Montuïri.

– Encara recordam que al principi els partits de l'oposició us formularen una moció de censura, si bé no va prosperar. Quins records en teniu?

– Si us referiu a la moció que em feren amb motiu de l'acte d'homenatge a Joan Verger, com a primer montuïrer que ha estat president del Consell Insular de Mallorca, diré que després d'haver passat aquests anys he comprés que vaig actuar amb la innocència dels

principiants, perquè la bona voluntat que hi havia en aquell acte, l'oposició la va convertir en un tema polític i de divisió dins el poble. Divisió que va fomentar durant els anys que governaren.

– **Quines considerau que són les principals realitzacions dutes a terme durant aquest decenni?**

– Es pot dir que durant aquests anys hem transformat el poble. Són moltes les inversions que s'han duit a terme, les millores que hem realitzat a tots els sectors i, per no esser repetitiu enumerat totes les realitzacions, una a una, crec que el més efectiu és el que poden comprovar tots els montuïrers en la nostra vida diària, amb la qualitat de vida que hem arribat a tenir.

– **Al llarg d'aquests deu anys hi haurà hagut certes determinacions o acords que us hauran produït alguns maldecaps. N'hi ha qualcuna d'extraordinària?**

– Són moltes les determinacions que he hagut de prendre des del càrrec de Batle, unes més senzilles i d'altres més difícils, però una vegada presa la decisió en som responsable. En aquests moments no en record cap d'especial.

– **Quines són les dificultats més grosses amb les que us heu topat?**

– Totes les decisions que afecten els altres són males de prendre, però les que més em costen són les que fan referència a temes particulars de veïnats o famílies, que vénen a demanar-te solucions i has de procurar assessorar-los de la millor manera possible, perquè són temes que els hi afecten personalment.

– **En aquests moments recordeu especialment algunes empreses que us hagués agradat dur a terme i per un o altre motiu no s'han pogudes realitzar?**

– Totes les realitzacions que hem anunciat als programes electorals les hem complides, llevat del projecte de rehabilitació de la zona del Molinar; però esperam que aquest any el poguem començar.

– **Per què sou tan rebec a donar llocs de responsabilitat als partits de**

PROJECTE NATURA
Per gaudir-ne, conservem-la

**L'ESTALVI ÉS ECOLÒGIC,
pràctica'l amb**

SA NOS TIRA

L'oposició? És que no us en fiiau?

– Això no és així. Per a mi els regidors de l'oposició poden tenir àrees de responsabilitat. De fet el regidors del PSOE en tengueren, però han de fer feina amb esperit de col·laboració i ganes d'entendiment amb el grup que governa, i que en aquest cas som nosaltres, el Partit Popular. I això amb grups com el PSM o amb regidors com els d'ara, del PSOE, no és possible, per la manca d'aquest esperit que he dit abans.

– Quin concepte teniu dels grups de l'oposició?

– Ja que m'heu tret el tema dels grups de l'oposició us diré que sent enyorança de l'oposició d'abans, amb persones com Josep Maria Munar, Joan Miralles o Pere Sampol. Oponents durs, però intel·ligents, amb iniciatives i propostes, cosa que ara no es produeix.

– Diuen, per altra part, que l'Ajuntament està endeutat i que es mou dins un passiu considerable. Què hi ha d'això?

– Aquest és l'argument que sempre utilitza l'oposició per criticar o llevar importància a les realitzacions que s'han fet al poble. Sí que és ver que l'Ajuntament té deutes per uns seixanta milions de pessetes, però les inversions que s'han fet superen els mil milions; per la qual cosa el patrimoni i la qualitat de vida han augmentat considerablement.

– Encara uns manquen quasi dos anys per acabar aquesta legislatura. Quines realitzacions teniu previstes per aquests dos anys vinents?

– S'han d'asfaltar els camins rurals, manca l'adecentament de les voravies i "bordillos", s'ha de dur a terme l'empedrat dels carrers, es millorarà la il·luminació vial del poble. Tots aquests projectes estan aprovats dins el "Pla Mirall" per valor d'uns 400 milions de pessetes i està previst que comencin el mes d'octubre o novembre d'enguany. Per altra part també s'acabarà l'asfaltat del carrers.

– I de qualque millora en particular?

– Tenim el projecte de negociar la compra d'un edifici molt conegut i ben situat dins el poble.

– Tornem a l'oposició. Aquesta us acusa de moltes deficiències. En quines considereu que tenen raó?

– Com he dit abans, una oposició sense idees no pot fer res més que criticar l'ac-

ció de govern.

– Podeu compaginar bé la tasca de Batle de Montuiri amb la de Director General de Transports. A quina hi dediqueu més temps? Com us arreglau?

– Disposant, com en el meu cas, d'un bon equip de regidors que m'ajuden molt, això fa que pugui compaginar les dues tasques. No sé dir-vos a quina hi dedico més temps, això depèn del dia i la necessitat del moment, però procur no desatendre'n cap de les dues.

– Ara us veuen manco per l'Ajuntament. Així mateix ateneu els veïns i preneu, en consciència, les decisions que pertoca?

– La veritat és que aquest any m'han vist manco per l'Ajuntament. Això ha estat degut que era el principi de la meua gestió com a Director General de Transports i m'havia de posar al corrent. Però mai he deixat de banda les meves responsabilitats com a Batle i sobretot sempre que he hagut de prendre alguna decisió ho he fet ben conscient i després d'haver-ho reflexionat.

– L'any 1999 hi tornarà haver eleccions municipals. Pensau tornar-vos presentar com a Batle?

– A dos anys de les properes eleccions

és mal de fer dir si em presentaré o no a Batle. El que si us puc dir és que faré el que em demani el poble de Montuiri i el partit que represent.

– Amb motiu d'aquests deu anys de Batle, voldrieu dir qualque cosa especial als montuïrers?

– En primer lloc els vull donar les gràcies per la confiança que m'han donat al llarg d'aquestes tres legislatures. També agrair el recolzament de Guillem Ferrer "Quelet" pel seu vot a la primera legislatura. Com igualment agrair la tasca i l'ajuda dels regidors que han col·laborat amb mi durant aquests deu anys, com Biel Ferrer "Boivàs", Rosa Nicolau "Rosita", Miquel Cardell, Joan Rosselló "des Pont", Antoni Martorell, Joan Moncadas, Rafel Miralles "Xiripa"... a l'actual equip de govern i especialment al meu amic i company des del principi, Jaume Bauzá "Capità", que sempre ha recolzat les meves actuacions... i altres que no cit per no allargar.

I per la nostra part sols manca desitjar que les tasques empreses per Joan A. Ramonell, tant les del passat com les que li esperen en el futur, sien beneficioses per al nostre poble.

O. Arbona

Amb motiu de les noces de Barnat Pizà i Joana Aina Mora, dia 18 de febrer de 1958, a la Sala Mariana es feu el refresc. Les tres que seuen abaix són: Joana "Carranxa", Madalena de "Sa Drogueria" i Antònia "Rei". Davant elles, Miquel "Pelut", Maria "Rabent", Margalida Noguera, Rafel "Bello", Bàrbara "Nyola", Margalida "Bella", Catalina "Xoroia" i Joana "Carbonera". I ja més enfora, Joana "Titina", Joan "Cai", Tomeu "des Figueras", Jaume "de Son Collell", Jaume "Tomàs", Aina "Poeta", Magdalena "de Galiana", Maria "Ferrerica", Aina "de Sa Mata", Maria "Coixa"...

Prevenir, millor que apagar

Quan un bosc crema, s'hi crema la vida dels animals, la vida de les plantes. Hi perdem bellesa. Hi perdem tots. I tots en som responsables, perquè ho podríem evitar en el 99% dels casos. Això ens ha de fer reflexionar: si l'home provoca el foc, l'home el pot evitar.

Ja anam pel bon camí: l'any passat va ser l'any amb més poques hectàrees de bosc cremades i amb més pocs incendis.

Les institucions fan la seva feina, però no basta. Necessitam la teva col·laboració en la prevenció.

Recorda: no facis res que pugui provocar un incendi. No en vulguis ser responsable.

Aquest estiu, i amb la teva ajuda, les illes, més verdes que mai.

COM HI HEM DE COL·LABORAR

- *Mai no encenguis foc al bosc ni als voltants. Totes les precaucions són poques.*
- *Mai no hi tiris lloques ni mistos encesos. Tampoc no ho facis quan vagis amb cotxe o amb tren.*
- *Acampa únicament a les zones autoritzades.*
- *Ni la muntanya ni el bosc són abocadors: deixa el fens dins el contenidor més pròxim.*
- *Col·labora amb agents forestals, unitats de vigilància forestal, cossos i forces de seguretat i altres col·lectius que fan feina per protegir la natura. La teva ajuda és fonamental.*
- *Si detectes cap foc, dona'n avís immediatament a l'UUDOS, telèfon d'emergències. No pensis que algú ja ho deu haver fet. Si veus que qualcú no segueix aquests consells, adverteix-lo del risc. I no oblidis que avui la llei castiga molt durament les conductes imprudents*.*

112

UUDOS
TELÈFON D'EMERGÈNCIA

GOVERN BALEAR

Conselleria de Medi Ambient,
Ordenació del Territori i Litoral

* Article 352, BOE núm. 281, codi penal, Llei orgànica 10/1995 de 23 d'octubre: Els que incendiïn forests o masses forestals seran castigats amb penes de presó d'un a cinc anys i multa de dotze a devuit mesos.

Delmes per a reformes a l'església - (i III)

Notificació de la distribució dels delmes i especificació de beneficiats dignitats i altres prebendes

(Conclusió)

Ara procedeix l'expedient amb la notificació als senyors de les possessions i al rector del que s'ha de fer:

En cumplimiento del Auto dado por su Ilustrísima mi Señor en 13 Octubre 1772. Copia del qual va por Cabeza de estos autos se hizo saber la Real Provisión del Consejo expedida en 23 de Julio anterior a los ilustres Arcediano, Cabiscal, Thesorero, Sacristán y Subcantor, Dignidades de la Santa Iglesia Cathedral, al Ilustrísimo Cabildo, a don Mariano Torrens y por hallarse ausente del Reino a don Martín su padre. A don Francisco de Villalonga y Truyols, a don Jayme Juan de Comellas y al muy reverendo Doctor Gabriel Ramonell, presbítero cura de la Parroquia Iglesia de la Villa de Montuiri, todos interesados en la percepción de diezmos de la misma Villa, mediante cartas de día 10 de Agosto 1773 que se les remitieron respectivamente del mismo tenor de la que antecede en la Parroquia de Buñola, a cuyo contexto respondieron todos acusando su recivo.

El Doctor Gabriel Company presbítero vicario Ecnómico de Montuiri avisó que en atención de no haver ohido decir ninguna vez al dicho párroco ya difunto (1) que hubiese hecho presente a Su Ilustrísima que el Baylio en la misma Parroquia de Montuiri posehe un Predio llamado Mianas y de ningún fruto paga Diezmo, ni aún el Rector percibe en el su quarta parte, considerando dicho Ecnómico que ninguno más que este Baylio era receptor de Diezmo, lo devia avisar a Su Ilustrísima como de hecho lo ejecutó. Y también que el Párroco de Montuiri percibía en semilla de toda especie, Vendimia, Verde y Azafrán 800 libras (2)

La darrera part del text compren l'exposició de beneficiaris, dignitats i altres prebendes.

Relación puntual de todas las Dignidades, Prebendas, Beneficios, Curatos y simples y demás piezas eclesiásticas de este Reino de Mallorca, con sus valores según el estado presente y con distinción de las

En aquesta foto de principis de segle es pot veure com a Montuiri encara hi havia molts de capellans

Iglesias, Altares e invocaciones de sus instituciones y fundaciones

Montuiri

El Beneficio Curato poseído por el Doctor Gabriel Ramonell, presbítero (928 reales, 32 maravedís).

Otro simple bajo la invocación de Sant Esteban poseído por el licenciado Arnaldo Mas, presbítero (73 rls., 27 ms.).

De patronato lego:

Otro bajo la invocación de San Bartolomé en el Altar mayor poseído por el licenciado Rafael Miralles, presbítero cuyo cargo excede de su dote existente en 6 rls., 22 ms.

Otro bajo la invocación de Nuestra Señora del Rosario poseído por el licenciado Guillermo Ferrando, beneficiado. (152 rls., 4 ms.)

Otro bajo la invocación de San Bartolomé poseído por el licenciado Jaime Buñola, presbítero (602 rls., 30 ms.)

Otro bajo la invocación de la Concepción de la Virgen poseído por el licenciado Miguel Ferrando, presbítero. (199 rls., 10 ms.)

Otro bajo la invocación de San Bartolomé poseído por el licenciado Miguel Ferrando, presbítero (160 rls, 32 ms.)

Otro bajo la invocación de San José poseído por el licenciado Juan Socias, presbítero (88 rls.)

Otro bajo la invocación del Corpus Christi poseído por le licenciado Miguel Manera, presbítero (243 rls, 18 ms.)

Otro bajo al invocación de la Passion de Christo poseído por el licenciado Francisco Socias, presbítero (197 rls, 28 ms.)

Otro bajo la invocación del Nombre de Jesús poseído por el licenciado Pedro Juan Mesquida, presbítero cuyo cargo excede de su dote existente en 19 reales de vellón, 33 maravedís.

Se hallan instituidas dos capellanías colectivas de Patronato Lego

Una bajo la invocación de Nuestra Señora del Carmen poseída por Gaspar Pocoví, diácono (119 rls, 1 m.)

Otra bajo la invocación de las almas poseída por el licenciado Arnaldo Tous, presbítero (106 rls, 1 m.)

Guillem Mas Miralles

(1) Suposam que el rector Ramonell havia mort durant el procés de l'expedient. L'esmentat Gabriel Company fou el successor en el càrrec i també el que finalitzà les obres de reforma.

(2) Delmes.

Gabriel Mayol Fullana "Llobet"

Durant molts d'anys fou "dama" dels Cossiers

Hi ha tot un grup de montuïrers que mitjançant la seva vena artística, ballant els Cossiers, també han deixat petjada en el nostre poble: Tot un seguit de persones que començaren jovenets i es retiraren ja de majors.

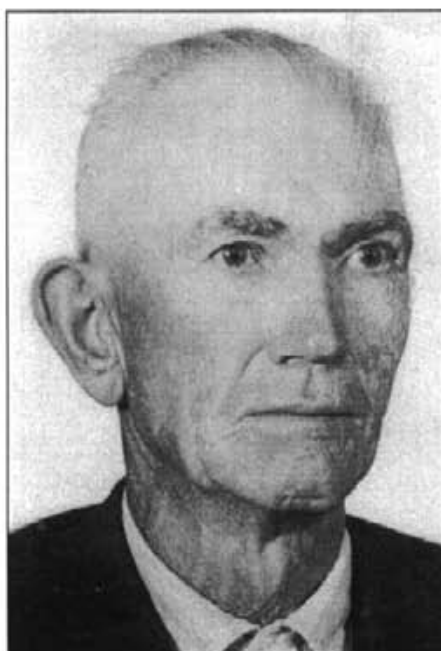
Entre aquests i d'una manera especial el present mes volem ressaltar l'actuació del qui per espai de més d'una dècada va excel·lir oferint-nos la interpretació de la dama: Gabriel Mayol Fullana "Llobet".

Va néixer a Montuïri el 5 de febrer de 1905. De petit, després d'haver anat a escola els primers anys i fins que es va casar, féu de picapedrer; però després es dedicà al camp i fou amo de les possessions de Can Roses de Lluçmajor, de Can Montes, Son Gat de Pina... i fins que es va jubilar.

Casat amb Pereta Cerdà Barceló, de Lloret, tengueren set fills: Antoni, Maria, Guillem, Gabriel (ja mort), Rafel, Joana i Bartomeu.

L'any 1917, quan tenia 12 anys i amb motiu de fer el "rotlo nou", o sia entrar una nova generació de cossiers, tot seguint les petjades del seu pare, qui abans d'ell igualment havia interpretat les mateixes danses com a cossier i dama, també el va ensenyar.

Una vegada que parlàrem amb ell (1) ens deia que tant era l'interès que tenia, que fins i tot el temps de batre d'aquell any i mentre les mules donaven voltes

damunt l'era, ell botava, ballava i cantava a fi de desenvolupar-se millor. Sempre que es feia anecessari el seu pare el corregia i li donava instruccions per tal de interpretar a la perfecció tots els punts de cada dansa. Era el temps en què actuava de flabioler l'amo en Joan "Petrero", el qui va precedir l'amo en Joan "Niu". Però qui el va ensenyar fou l'amo en Pere Antoni "Canet", qui havia estat "dama" abans i fou el mestre dels Cossiers fins que els substituï l'amo en Joan "Niu".

En el seu temps –ens referim al primer

quart d'aquest segle– els Cossiers ja sortien per primera vegada, com ara, el dia de la Mare de Déu d'agost, dia 15, per recollir les joies; però pel que ens va relatar, en temps del seu pare a la darrereria del segle XIX, el dia de la primera sortida dels Cossiers, abans de començar la volta, ballaven dins l'església davant el llit de la Mare de Déu morta; que fins a mitjan segle actual es col·locava en mig de l'església.

En temps de Gabriel "Llobet", el "rotlo" es renovava cada tres o quatre anys, però ell en tres o quatre ocasions va cessar i tornava reingressar. Era en temps de l'amo en Jaume "Mosson" i altres.

Després d'uns anys de no ballar i per tal de subsistir ininterrompudament el ball dels Cossiers, va tornar ballar en temps de la guerra civil (1936-39) rellevant els qui havien anat al front de batalla. La seva darrera actuació, ja casat, data de 1940.

Encara, a part, mereixen destacar dues notes que retraten la seva manera de ser: Fou simultàniament l'obrer de la Setmana Santa. Una comesa que va dur a terme amb il·lusió i amb el desig de fer patent la seva estima a l'Església. Dèria que va heretar del seu pare i que va continuar el seu fill Rafel. Portava la imatge del Bon Jesús a les processons de Setmana Santa com també cercava col·laboradors.

Durant molts d'anys –i aquesta n'és la segona nota– i en atenció a haver estat un destacat cossier i "dama", per les festes de Sant Bartomeu els Cossiers anaven a ballar davant ca seva. I en aquell moment i mentre la salut i les forces li ho permeteren, cada any es posava en rotlle i ballava amb ells.

Morí als 70 anys, dia 22 d'octubre de 1975, si bé a ca seva guardaren la roba de cossier fins que degut al pas del anys es fa fer mal bé i l'hagueren de tirar. Però encara ara conserven inalterables, qual valuoses relíquies, els mirallets i els mateixos cascavells que tants d'anys féu ressonar en els balls dels Cossiers, i que tant bé i amb tanta gràcia va interpretar de jove –i de granat– en Biel "Llobet".

O. Arbona

1) Cfr. Bona Pau nº 207, de maig de 1970.

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

(Dimarts, tancat)

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

L'aregada d'un parell de vaques

El passat 16 d'agost, a Sant Llorenç, vaig llaurar amb una arada de fusta tirada per dues vaques

El meu bon amic, Joan Miralles Gomila, criador de cans raters, conegut arreu de Mallorca per esser el president de la Societat Espanyola de Ca Rater Mallorca, associació integrada al PRAM, (Protecció Races Autòctones de Mallorca) fa cosa d'un mes, un dilluns, a la plaça, em va demanar si volia ajudar-li a realitzar una determinada feina i no em va dir quina era. Li contest afirmativament, li deman si havia de portar cap eina. "Les eines que hem d'emprar les tenc", em respon. Quedam per l'endemà passat a mitjan dematí.

Tal com acordarem me'n vaig a can Joan per ajudar-li amb el que pogués. Em pensava es tractava d'una feina feixuga, com per exemple canviar una pedra grossa de lloc, ja que ell fa escultures per afició, o bé pujar un biga de ciment armat, si era que construís un porxo. Idò no, no era per res d'allò que em pensava; i quina va esser la meva sorpresa quan em mostrà a dins un vell estable dues vaquetes de raça autèntica mallorquina, un poc esquives i amb un braguer no gaire gros, però que semblava estava a punt de munyir. Ens les miram una estona, les toca per damunt l'esquena, pels costats, pel braguer, i em diu: "Ho veus, Sion, ja han tornat ximpls, aquesta és na Torta, i aqueixa na Banya Curta". Jo, en aquell moment, em vaig creure que les volia munyir i que encara que aparentassin manses no ho eren tant, ja que procedien d'una gran possessió i sempre havien estades a lloure i volia que li ajudàs a aguantar-les per poder munyir-les.

"Au, idò -li dic-, ves a cercar un poal, un banquet baix, i tu les aguantaràs i jo les munyiré". "Ell no les hem de munyir -em digué-, les hem de posar aquell jou i

Amb les vaques junyides a l'arada i fent solcs, gunyàrem un concurs a Sant Llorenç des Caradassar

coixins que tenc penjats en aquella estaca de la paret i hem de mirar com les junyim en aquella arada de fusta que tenc preparada aquí darrera". I afegí: "Només tenim quinze dies per aregar-les, perquè el proper dia 16 d'agost, a Sant Llorenç, hi ha una demostració d'animals de tir i de com es llaurava temps passat i tu menant l'arada i jo les vaques hi hem de participar".

Com podeu suposar vaig quedar un poc sorprès, perquè si bé és cert que feia dos mesos me n'havia parlat em pensava anava de bromes, però no, anava ben de debò.

Posam mans a la feina; per posar-los el coixins; espolsaren un poc, un hagué de subjectar fort, però com que duen un bon cabestrell va esser bo de fer. Ai!, però, per a posar-los el jou amb les camelles i encollar-les, esperonejaven, tiraven coces, bramulaven, i feien gaire estabeig. Per no cansar-nos nosaltres ni les vaquetes optàrem per deixar-les amb els coixins posats pel coll un quants dies a fi que s'avesassin a dur-los i llavors ja mirariem d'encollar-les i d'enganxar-les a l'antiga arada de fusta i provar de llaurar.

Així ho férem, al cap d'uns quants dies provàrem d'enjojar-les, en Joan les treu defora i a força de paciència i a les

bones, ja que de cap manera volfem emprar el garrot, assolírem el nostre objectiu.

Encara, però, no aconseguírem enganxar-les a l'arada; es movien molt i estaven nervioses. En Joan les se'n torna a la menjadora, les dóna una bona ració d'ordi estructat i ferratge, les posa aigua neta dins la pica, les toca per les anques i esquena amb la palmell de la mà; elles es tranquilitzen, i com que de cap manera volfem fer-los mal, deixam el llaurar per un altra ocasió.

L'endemà horabaixa hi tornam, i ja ens va anar un poc millor. Havien après en dir-los "arre", córrer, i en dir "ou", aturar-se i com que els animals no són dolents ni beneits, si entenen el que volen les persones d'ells, ens ho donen, i sempre s'aconsegueix més a les bones que cridant i emprant les xurriaques.

I una estona cada dia arribàrem a llaurar, i fou així, a força de paciència, com amb na "Torta" i na "Banya Curta", enganxades a una primitiva arada de fusta, ens fou possible participar a la demostració d'animals de tir de races autòctones mallorquines i tirant amb els ormeigs amb els quals conraven els nostres avantpassats. I que se celebrà el passat 16 d'agost a Sant Llorenç des Cardassar.

Sion Nicolau

Nota informativa

En repetides ocasions no hem pogut inserir els noms de les persones que vivint ara a o des de sempre a Montuiri o bé no hi varen néixer o no s'hi casaren, motiu pel qual el seu nom no figura en els registres del jutjat. És per això que les demanam que ens participin la data del seu esdeveniment familiar a fi de publicar-ho en esser el moment.

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

*Les treballadores
del sequer de
Can "Baco"*

*Era a l'estiu de l'any 1947
quan es féu aquesta foto.*

*I és una llàstima que no
poguem destriar les
persones que anaven fer
feina al sequer de Can
Baco, ja que eren moltes i
a les de la foto encara n'hi
manca qualcuna.*

*El qui portava la
doma era el mateix
Sebastià Mora "Baco", a
qui destriam el primer,
dret, a l'esquerra. Ara bé,
de les treballadores i nins,
ja n'hi ha un bon grapat
que ens han deixat, i els
qui queden vius tenen
cinquanta anys més.*

*"Sa Cova", com
s'anomena aquell indret,
haurà romàs gravat
per a la posteritat.*

Records d'infantesa**En homenatge a la meva mestra**

Des de l'edat de 8 anys fins els quinze, entre els anys 41-48, vaig anar a escola amb la mestra donya Jerònia Juan i amb el seu espòs don Florentino Andreu, també mestre d'escola i metge.

Vaig aprendre les oracions i les primeres lletres -la cartilla- a ca ses monges fins que vaig fer la primera comunió als 8 anys. Els nins de llavors en aquesta edat ja no hi podien anar pus i havien d'anar-se'n a una altra escola.

Eren els anys dolents de la postguerra, temps d'estraperlo i escassetat, la gent havia de fer el cap viu per poder menjar, es pot dir que l'anar a una escola de pagament era difícil, però mumare pensà -i pensà bé- que aprendria més que a l'escola pública i decidí que, encara que li

costàs haver de pagar 20 pessetes cada més, anàs a l'escola de don Florentino i donya Jerònia "Rotlo", aleshores situada on actualment és el carrer de's Forn, del qual, els qui anàvem a escola dèiem la "capamunta" de can Matarino.

Encara que donya Jerònia exercís de mestra oficial a les escoles, dues hores abans de començar les classes, a les 7 del matí, a ca seva, ja ens explicava, en els qui estudiàvem batxiller, una o dues lliçons d'una determinada assignatura. També ho feia entre les 6 i les 8 del vespre després d'haver acabat la seva tasca a l'escola pública. Durant el dia era el seu espòs, don Florentino -de grata memòria- el qui també ens donava classe.

Aleshores crec -no ho puc dir amb certesa- fou la pionera a Montuïri en preparar al-lots a partir dels deu anys per fer l'examen d'ingrés a l'institut i així, una vegada esser admesos o aprovats, poder fer el batxillerat. Era un privilegi el poder-lo estudiar.

Jo vaig tenir la sort d'esser un d'aquests privilegiats, vaig aprovar l'examen d'ingrés i em pos a estudiar el primer any de batxillerat. Record molt bé com ens mostrava com distingir (ho escriuré en castellà per esser més reial) "él" pronombre, de "el" artículo, els adjectius, els verbs i adverbis, signes, i totes les normes de la gramàtica espanyola. D'aritmètica, a més de les quatre regles; sumar, restar, multiplicar, i dividir ens ensenyava com extreure l'arrel quadrada, operar amb fraccions o quebrats, àlgebra, etc. En geometria record

com era d'insistent amb el teorema de Pitàgores; volia que l'enteguèssim a la perfecció. Quantes vegades ens feia dir allò de "En todo triángulo rectángulo, el cuadrado de la hipotenusa, es igual a la suma del cuadrado de los catetos", i quantes vegades ens donava la mida dels dos catets i ens feia resoldre la de l'hipotenusa, elevant primer al quadrat, sumar, i després extreure l'arrel quadrada per obtenir el resultat exacte de la mida a cercar. També ens ensenyava de com resoldre problemes de superfícies, de cubicacions, així com química i física, geografia i història i tot el necessari per, en arribar el mes de juny, aprovar el corresponent curs.

Fa uns cinc anys, que, el dia de Sant Bartomeu vaig fer una bona xerrada amb ella, es passejava pel carrer Major amb la seva filla Antònia. Quant la vaig convidar a asseure's a davant ca mumaré, aquí on actualment hi ha l'arxiu municipal. Li vaig treure una cadira i estigué més d'una hora asseguda, al temps que la seva filla -vista que estava xerrant amb mi- aprofità per fer una volteta per la plaça. Xerràrem del temps durant el qual vaig anar a escola amb ella. Record com encara em digué: "Fou una llàstima, Sion, que no seguissis estudiant, perquè tu tenies capacitat per aprendre".

Solament vaig estudiar i aprovar els 4 primers cursos de batxillerat, els suficients per estudiar magisteri i que donya Jerònia volia estudià; així -em deia- el temps d'acabar el batxiller ja seràs mestre d'escola. Però aleshores el sou de mestre era petit i les coses necessàries per viure anaven escasses; afegint que era gandul amb els estudis, ho vaig deixar fer i em vaig posar a conrar els quatre bocinets de terra que teníem i encara tenim.

Tot i que no seguis estudiant una carrera pens amb el gran bé que les seves explicacions m'han fet durant la meua vida professional. Si no hagués estat per ella no tendria aquests quatre anys aprovats de batxillerat, els quals equivalen a un títol de graduat escolar, i que tan m'ha valgut per guanyar les oposicions, primer de caminer de l'estat i després de capatàs d'Obres Públiques.

També puc dir, i em sent tot satisfet, que si he estat capaç de redactar aquest escrit a més de col·laborar assíduament en aquesta revista i en el suplement dominical *Fora vila Verd* del diari *El Dia Del Mundo*, ha estat gràcies a les ense-

Les festes de Sant Bartomeu, com cada any, deliten vells i joves, nins i grans

nyances que vaig rebre d'ella durant la meua infantesa.

Uns quants montuïrers que foren alumnes seus m'han dit "Sion, tu que escrius a **Bona Pau** has d'escriure referent a la nostra mestra". Per tant, encara que aquest escrit sembli molt personal ho he escrit en nom de tots els seus alumnes d'aquells anys.

El passat dia 8 d'agost donya Jerònia ens deixà per a sempre. Estic segur però, que els qui rebérem les seves ensenyances mai l'oblidarem.

El dia del seu funeral vaig sentir una persona que digué, "els qui anaren escola a ca na "Rotlo" duen un segell que els distingeix, saben més lletres que els altres montuïrers del seu temps".

Sion Nicolau

Glosa

Ganes de tornar a Montuïri

No sé com ho he d'escriure;
Nofre, que bé ho vares dir:
sa crida em féu ressorgir
ganes de tornar-hi a viure.

Que visca Sant Bartomeu
que de bell nou celebrem;
tots els qui salut xalam
mos encomanam a Déu.

Crec que no falta res més,
ara que tenc sa virtut,
d'aquí demanar salut
per externs i montuïrers.

Miquel Mas "Saio"

Me la va suggerir l'article de la 3ª pàgina de *Bona Pau* del mes passat.

Millor... i més aprop

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Brillant celebració del 25 anys del Torneig de la Llum

Es va suspendre la final juvenil B entre Montuïri i Portocristo per incidents juvenils i III regional comencen la lliga de futbol aquest mes

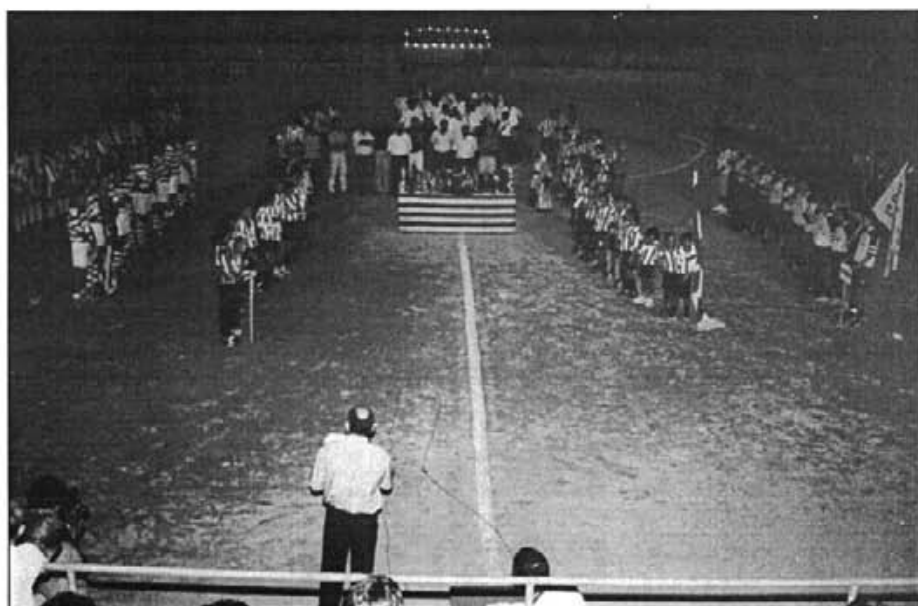
El Torneig de la Llum ja ha complert els 25 anys. Els actes commemoratius coincidiren amb la inauguració de l'actual edició que va tenir lloc el diumenge 10 d'agost amb la desfilada i presentació dels 600 jugadors corresponents als 32 equips participants.

Va intervenir la banda de música i després es va celebrar el partit inaugural entre el Mallorca i la Selecció Balear sub-17. Va assistir com sempre gran quantitat de públic.

L'Ajuntament va retre homenatge als clubs Cide i Montuïri per ser els primers promotors de la competició; a la banda de música que des del primer any ha estat present a la inauguració; als sis presidents del Torneig, Guillem Rigo, Esteve Barceló, Joan Verger Jaume, Bartomeu Verger Gomila, Joan Pocoví i Bartomeu Andreu i al secretari-fundador Gabriel Gomila.

La Federació va fer el mateix amb els fundadors de 1973. També es va recordar els presidents de la I edició, Antoni Nicolau del Montuïri, Gabriel Sunyer del Cide i el coordinador del Cide, Damià Sastre de qui la sorgir la idea de celebració del Torneig.

El CE Montuïri va lliurar una placa al veterà jugador Jaume Pocoví amb motiu del seu comiat del futbol actiu i va entregar els trofeus als màxims golejadors dels sis equips de la temporada 96/97.

Aspecte que oferia el camp en la inauguració del XXV Torneig de la Llum

El Comitè Organitzador va indicar que "els actes d'aquest XXV aniversari pretenen ser un homenatge a totes les persones, clubs, entitats que donen suport al futbol base i, especialment als jugadors de Balears que el practiquen".

En el partit inaugural, la Selecció Balear sub-17 va derrotar per 1-0 el Mallorca juvenil, campió de 1976. Va ser dirigit pel col·legiat recentment ascendit a II divisió A, Joan Armenta.

L'alineació del combinat balear va ser la següent: Pascual (Sant Francesc);

Serralta (Bunyola), Ferragut (Balears), Penya (La Salle), Pomar (Cide), Ortega (Balears), David (Mallorca), Buades (Poblenç), Xando (Mallorca), Ensenyat (Sóller) i Jimmy (La Salle). També actuaren Josete (Penya Arraval), Pozo (La Salle), Vallès (Mallorca), Amate (Poblenç) i Santi (Sant Francesc).

Els actes varen estar presidits per conseller de Foment, Joan Verger; batle de Montuïri, Joan Ramonell; president i secretari de la Federació Balear, Antoni Borràs i Fernando Talens; president i vicepresident del Col·legi d'Àrbitres, Josep Domenech i Martín Franco i els presidents del Montuïri, Joan Pocoví, del Comitè del Futbol Base, Manolo López i del Comitè Organitzador, Tomeu Andreu; el regidor d'esports, Biel Mates i el primer president del Torneig, Guillem Rigo.

Cal lamentar la suspensió de la final juvenil B entre el Montuïri i Portocristo a causa, en primer lloc, de les expulsions de dos jugadors de l'equip visitant i, en segon lloc, de les agressions que va haver-hi entre el públic dels dos clubs.

QUADRE D'HONOR DEL XXV TORNEIG DE LA LLUM ALEVINS

1. Sa Indioteria, 2. Algaida, 3. Sóller,
- (Continua a la pàgina següent)

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina: Cra. Manacor km. 28'5
07230 MONTUÏRI (Mallorca)

Tlf. Magatzem: 64 60 95
" Particular: 64 61 73

(Ve de la pàgina anterior)

4. Montuïri

. Millor jugador: Xisco Mas (Montuïri)

INFANTILS B

1. Beta, 2. Montuïri, 3. Algaida, 4. S'indiotria.

. Màxim golejador: Andreu Galmés (Montuïri)

INFANTILS A

1. Cide, 2. Penya Arraval, 3. La Victòria, 4. At Balcars

CADETS B

1. Independent, 2. Beta, 3. Portocristo, 4. Montuïri

CADETS A

1. Mallorca, 2. Platges Calvià, 3. Cide,

Els fundadors i presidents dels diferents torneigs de la Lum

4. La Salle.

JUVENILS B

1 i 2. Desert, 3. Beta, 4. Sóller.

JUVENILS A

1. La Salle, 2. Parr. Ramón Llull, 3. R. La Victòria, 4. Platges Calvià

GOLEJADORS DEL MONTUÏRI, TEMPORADA 1996/97

. Benjamins futbol-7: Francesc Fullana

. Alevins futbol-7: Pere Palou

. Infantils: Miquel Joan Jaume

. Cadets: Joan Mateu Sampol

. Juvenils: Jaume Mas Rigo

. I regional: Tomeu Verger

ELS EQUIPS DE FUTBOL BASE DAVANT LA TEMPORADA 1997/98

III regional

S'ha creat un nou equip de futbol que milita a III regional.

De moment, la plantilla està formada per Jaume Pocoví, Jaume Rossinyol, Guillem Manera, Xisco Garcia, Matias Coll, Jaume Alcover, Xavier Socies, Gabriel Nicolau, Joan Pere Socies, Rafel Manera, Matias Guichandut, Francesc Ferrer, Matias Morlà, Joan Socies, Rafel Jaume, Gabriel Arbona, Mateu Moll, Miquel Verger, Cristòfol Amengual Martorell, Guillem Andreu, Joan Mesquida, Joan Martorell, Pere Ors i Mateu Coll. Total, 24 jugadors. L'staff tècnic estarà integrat per Jaume Pocoví, Joan Verger Jaume i Àngel Prado.

Lloam la constitució d'aquest equip perquè, d'aquesta manera, el Montuïri dona l'oportunitat de practicar esport a un bon grup de montuïrers i, per altra part, permetrà que alguns d'ells tinguin l'oportunitat d'actuar a I preferent, o viceversa, que els reserves d'aquesta categoria puguin mantenir-se actius. Demanam, això sí, esportivitat, sacrifici i constància. L'equip ha d'anar bé tota la temporada.

**COL·LEGI PRIVAT
COCESA
SANT ANTONI ABAT**

*Carrer Sant Joan de la Creu, 58
SON FERRIOL
Tlf: 42 72 68*

OBERTURA DE MATRÍCULA:

**I^r. DE BATXILLERAT
C.O.U.**

Jornada continuada

Ensenyança personalitzada

Número reduït d'alumnes per aula

Ralació constant tutora-pares

CALENDARIS 97/98*** Benjamins futbol-7**

- . Inici lliga: 4 octubre
- . Final lliga: 25 abril
- . Grup (14 equips): E
- . Ordre de rivals: Lluçmajor (a casa), Sineu, Felanitx, Porreres, Petra, Cala d'Or, Algaida, Espanya, Espanya At, Campos, Penya Blaugrana de Llubí, Santanyí i Algaida At.

*** Alevins**

- . Inici lliga: 11 octubre.
- . Final lliga: 6 juny.
- . Grup (16 equips): II regional-D.
- . Ordre de rivals: Lluçmajor (a casa), Artà, Espanya, Algaida, Barracar, Atlètic Manacor, Escolar, Felanitx, Son Servera, Badia, Porreres, Cardassar, Olímpic Manacor, Atlètic Escolar i Cala d'Or.

*** Infantils**

- . Inici lliga: 18 octubre.
- . Final lliga: 4 abril.
- . Grup (11 equips): II regional-B.
- . Ordre dels rivals: Petra (a casa), Manacor, Son Servera, Artà, Espanya Atlètic, Porreres, Santanyí, Barracar, Cardassar i Algaida.

*** Cadets**

- . Inici lliga: 4 octubre.
- . Final lliga: 25 abril.
- . Grup (13 equips): II regional-B
- . Ordre dels rivals: Cardassar (fora), S'Horta, Algaida, Olímpic Manacor, Badia Cala Millor, Felanitx, Barracar, Margalidà, Porreres, Cala d'Or, Santanyí i Vilafranca.

*** Juvenils**

- . Inici lliga: 21 setembre
- . Final I fase lliga: 22 març
- . Grup (13 equips): I regional B
- . Ordre dels rivals: Rotlet Molinar (a casa), Alaró, Platges Calvià B, At Balears B, Independent,, Parròquia Ramon Llull B, Sant Francesc B, Portocristo, Patronat, Gènova, Artà, Binissalem.

*** III regional**

- . Inici lliga: 21 setembre
- . Final lliga: 8 març
- . Grup (11 equips): B
- . Ordre dels rivals: Lloret (a casa), Cala d'Or, P.D. Can Picafort, Ariany, Son Cladera, Peguera, Alqueria Blanca, J. Can Picafort, Campos i Margalidà. Descansen a la primera jornada.

Els màxims golejadors dels sis equips del Montuïri a la temporada 1996/97

RESULTATS DEL MES PASSAT

Els partits disputats pels equips de futbol durant el mes d'agost varen registrar aquests marcadors:

. Campionat de I Preferent

Montuïri, 4 - Son Roca, 1
Montaura, 4 - Montuïri, 0

. Torneig de la Llum

Montuïri, 1 - Algaida, 4 (semifinal alevins)

Montuïri, 1 - Sóller, 2 (3r i 4t llocs alevins) Montuïri, 3 - Sa Indioteria, 1 (semifinal infantils)

Montuïri, 3 - Beta, 4 (final infantils)

Montuïri, 1 - Independent, 13 (semifinal cadets)

Montuïri, 1 - Portocristo, 2 (final cadets)

Montuïri, 3 - Sóller B, 0 (semi.juv.)

CAMPANYA SOCIS DEL CE MONTUÏRI

Per tal de fer front a les despeses que suposa el manteniment de set equips federats, el Club Esportiu Montuïri fa una crida perquè hi hagi molts de socis. A la plantilla de I Preferent hi ha quinze montuïrers i la resta dels conjunts està integrada per jugadors del poble, tret d'alguns on el nombre de joves locals era insuficient per fer l'equip.

Els preus són el següents:

- Home: 15.000 pessetes
- Dona: 12.000
- Jubilats: 8.000
- Carnet jove: 5.000
- Soci d'honor: 25.000 pessetes

Biel Gomila

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Les festes de Sant Bartomeu

Enguany no sols fou la comunitat parroquial montuïrera la que va participar a les festes religioses de Sant Bartomeu, sinó que tots, sense cap casta de distinció, vingueren i prengueren part a les diferents celebracions. I per altra part, la parròquia se sent satisfeta d'haver col·laborat, prestant l'església perquè en el seu interior s'hi celebrassin diferents actes culturals inserits dins el programa de festes populars.

Ajudes per als graons

La gelatada que es va fer el passat 16 d'agost va recaptar 173.000 pessetes i la col·lecta feta a l'església el dia de Sant Bartomeu va ser de 100.625 pessetes. Moltes de gràcies per aquesta contínua col·laboració per sufragar les despeses de les obres dels graons.

Canvi d'hora

Tota vegada que el canvi oficial de l'hora segurament es tornarà fer a finals d'octubre, pel que fa a les misses no esperarem aquest canvi oficial degut que a les 21 hores ja és massa fosc. El canvi tindrà lloc el darrer diumenge de setembre. A partir d'aquest dia les misses dels diumenges seran a les 20 h. i les dels dies feiners a les 19'30 h.

Misses dominicals

Seguint el costum d'anys anteriors, la missa dominical de les 12 del migdia que es va suprimir en l'estiu, a partir del primer diumenge de setembre ja es tornarà reanudar.

Celebració del baptisme

El primer diumenge de setembre, dia 7, a les 18 h. s'administrarà el baptisme comunitari a tots aquells que ho tinguin sol·licitat.

Vetla de Lluc

Encara que manqui més d'un mes convé començar a preparar la vetla que per a joves a partir dels 16 anys es té previst que se celebri a Lluc la nit del 4 al 5 d'octubre. Poden informar-se a la rectoria.

Abans de la gelatada del el rector va informar de la situació econòmica dels graons

La restauració dels graons

Compte de les entrades i despeses de les obres

Pessetes

Imposicions de famílies, fideuada i col·lectes extraordinàries a l'església	2.378.179
Gelatada de les festes	173.000
Col·lecta del dia de Sant Bartomeu	100.625
Patronat Cultural de Música	25.000
Caixa de Balears "Sa Nostra"	300.000
La Caixa	25.000
Coral Mont-Lliri	50.000
Ajuntament de Montuïri	500.000
Parròquia de Montuïri	2.000.000
Total	5.551.804
Despeses per a diferents gestions	223.216
Despeses de les obres (IVA a part)	5.538.825

També hem de dir que el Consell Insular de Mallorca paga el material emprat i l'Ajuntament de Montuïri també ha contribuït amb el transport de les pedres i altres necessitats.

Així, en aquesta moments, hi ha un deute de 210.237 pessetes més l'IVA del pressupost total de 5.538.825 pts.

Per a concloure aquests magnífics resultats podem dir amb alegria i optimisme que la campanya de col·laboració per a les obres dels graons ha estat i és un gran èxit de tots.

Amb tot encara hi ha dues qüestions pendents que tard o prest s'haurien de resoldre. Es tractaria de posar una rampa que sense rompre massa l'estètica dels graons, facilités l'accés a l'església, a la llar de les Persones Majors i a totes aquelles persones que es veuen impedides per pujar escales. També es vol sembrar un fasser per commemorar aquestes obres i per enredonar el conjunt de fassers que hi ha sembrats damunt els graons.

Esperem que aquest esdeveniment de la restauració dels graons, on hi ha participat tot o gran part del poble de Montuïri, sigui en memòria d'un col·lectiu que estima les seves arrels. Enhorabona a tots!

Nofre Torres, rector

Pluviòmetre

Agost de 1997

Dia 17.....	1'2 litres m2		
" 18.....	17'1	"	"
" 25.....	86'5	"	"
" 26.....	0'5	"	"
Total ..	105'3	"	"

Temps passat

10 anys enrere

Setembre de 1987

El metge Basagaña, se'n va

Després de 4 anys d'exercir a Montuïri, el darrer dia del mes de setembre de 1987 deixà Montuïri el metge Miquel Basagaña Saña per anar a ocupar la plaça a un poble de Catalunya. El poble li estava molt agraït ja que havia col·laborat molt estretament amb el Patronat de la Tercera Edat. El substituï Josep Carles Ortiz Bolinches.

25 anys enrere

Setembre de 1972

Il·luminació del camp de futbol

Després de moltes i fructíferes gestions, aquest setembre de 1972 es va dur a terme la il·luminació del camp de futbol. Era una il·lusió que es pogué realitzar gràcies a l'esforç i constància dels directius.

50 anys enrere

Setembre de 1947

Inversions del superàvit

Tota vegada de que la liquidació del superàvit de 31.390 pessetes del pressupost municipal de 31 de desembre de 1946 a finals d'agost del 47 sols se n'havien gastades 926, el 17 de setembre del 47 s'acordà la inversió de 10.085 pts. per diferents motius.

100 anys enrere

Setembre de 1897

Negligència

Els veïns es queixaven fort de l'abandonament de l'inspector de queviures i carns de l'Ajuntament. La Corporació prengué mesures i obligà formalment a dit inspector que cada dia de matança passàs per l'escorxador públic, s'asseguràs de la salut dels animals que s'hi sacrificaven per a l'abastament públic i els marcàs amb un segell.

Mort del rector

Dia 2 de setembre de 1897 morí el rector de Montuïri, Gregori Escarrer Oliver, natural de Porreres, a l'edat de 65 anys. Dia 3, Jaume Homar Reynés, qui era regent des de feia dos mesos, fou nomenat rector.

Demografia

Agost de 1997

Naixements

Dia 7.- Ariadna Casaril Martínez, filla de Pere i de Maria Amparo.

Defuncions

Dia 8.- Jerònia Juan Cerdà "Mestra Rotlo", viuda de 92 anys.

Dia 10.- Miquela Roig Grimalt "Hermana", viuda de 96 anys.

Dia 18.- Coloma Gomila Garau "Molinera", viuda de 81 anys.

Dia 19.- Maria Manera Mesquida "Fustera", viuda de 85 anys.

Dia 21.- Joana Aina Vich Verger "Mascarona", viuda de 90 anys.

Dia 25.- Maria Verger Mayol "Fideuera", casada de 72 anys.

Cuinar en casa

Pastís de verdures

Ingredients

- 1 carabassí
- 4 ous
- 200 gms. de pastanagó
- 200 gms. de pèsols
- 200 gms de xampinyons
- 4 tomàtigues
- Un pot de nata.
- Porros, mogotes tendres

Elaboració

Es bullen les verdures, es passen pel "turmix", s'hi afegeix la nata i els 4 ous. Es cocu al forn al bany Maria.

Joana Sastre Pocoví "Pipa"

Noces d'or

18 setembre 1947

Antoni Martorell Miralles "Roqueta" amb Coloma Nicolau Gomila "Perons".

Noces d'argent

1 juliol 1972

Josep Maria Munar Vich "Munar" amb Sebastiana Miralles Servera "Queló".

Apotecaries

Petra	7 Sbre.	Sant Joan	21 Sbre.
Porreres	14 "	Vilafranca	28 "

Gloses

A ses faves

Ses faves sense "seiar" són bones per medicina, perquè curen sa tossina as qui costipat està.

Un dia jo en vaig menjar i es barram me va quedar com si el 'gues fet estrucar un molí de fer farina.

A dos capellans de la vila

Això són dos capellans que llosquetgen per la vila; Déu els do molts d'anys de vida, que no siguin protestants.

Miquel Massanet "Parri"

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Les fotos de Sant Bartomeu

Instantànies ben expressives, si bé cal dir que la de la dreta correspon a Gabriel Sampol després de rebre l'estatueta del cosier; i la de l'esquerra, al pintor Russ Lara, amb una mostra de la seva pintura en el Puig de Sant Miquel.

